U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **S. S. N.**, zastoupen Mgr. Pavlínou Zámečníkovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2022, č. j. OAM-395/ZA-ZA11-HA13-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2022, č. j. 48 Az 5/2022-93,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný napadeným rozhodnutím zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neboť shledal opakovanou žádost žalobce o mezinárodní ochranu nepřípustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) téhož zákona. Žalobce v opakované žádosti neuvedl a ani se neobjevily skutečnosti, které nebyly v předchozím řízení zkoumány.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného krajský soud napadeným rozsudkem zamítl. Shrnul důvody opakované žádosti o mezinárodní ochranu, a sice že žalobce ztratil oprávnění k pobytu v ČR z důvodu svého uvěznění a nechce odcestovat do Vietnamu, neboť zde má manželku, dítě i rodiče, přičemž očekávají narození dalšího potomka. Zároveň mu ve Vietnamu hrozí vysoký trest za obchodování s drogami, potenciálně i trest smrti. Má také obavu z nákazy COVID-19 a povinného očkování nekvalitními vakcínami v zemi původu. Také je proti válce na Ukrajině, ale v zemi původu většina obyvatel podporuje Ruskou federaci.

[3] Krajský soud konstatoval, že novou skutečností je pouze taková skutečnost, kterou žalobce nemohl bez své viny uvést v řízení o předchozí žádosti, tedy skutečnost, která v té době vůbec neexistovala nebo o které žalobce objektivně bez své viny nevěděl. Tato skutečnost pak musí nasvědčovat tomu, že žalobci hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Posouzení jakýchkoliv skutečností, které by bylo možné podřadit pod § 14a zákona o azylu, je však v případě žalobce vyloučeno z důvodu trvajících skutečností odůvodňujících použití § 15a zákona o azylu (tj. vylučující klauzule). S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu dospěl krajský soud k tomu, že žalobce se svými žalobními námitkami nemůže být úspěšný, neboť v řízení před žalovaným skutečně neuvedl nové relevantní skutečnosti. Narození dalšího dítěte bez dalšího nenasvědčuje tomu, že žalobci hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tentýž závěr pak platí i o případně hrozícím trestu, neboť podle podkladů pro rozhodnutí založených ve spise se v zemi původu žalobce aplikuje zásada *ne bis in idem*. Obdobný závěr pak platí i o případné nákaze COVID-19 a povinném očkování. V podstatě totožné důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobce uváděl již v řízení o své první žádosti (ztráta oprávnění k pobytu v ČR a existence rodinného zázemí na území ČR). Stejně tak krajský soud neshledal napadené rozhodnutí nezákonným, pokud jde o pronásledování z důvodu postoje žalobce k válce na Ukrajině. Ačkoliv žalobce tento důvod nemohl uvést již ve své první žádosti, není splněna další podmínka, podle níž uváděné skutečnosti musí nasvědčovat tomu, že mu hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel konkrétně namítl, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda se v řízení o opakované žádosti objevily nové skutečnosti. Stěžovatel trvá na tom, že uplatnil tvrzení, která nebyla předmětem posouzení v řízení o jeho předchozí žádosti, a to že s manželkou očekávají narození druhého dítěte, dále okolnosti týkající se pandemie COVID-19, možnost dalšího trestního stíhání ve Vietnamu a postoje k válce na Ukrajině. Tyto skutečnosti buď nastaly po ukončení řízení o jeho předchozí žádosti, nebo se o nich až po ukončení řízení dozvěděl.

[6] Správní orgán pak nedostatečně zjistil skutkový stav, pokud jde o jeho postoje k válce na Ukrajině, neboť se stěžovatelem neprovedl pohovor. V jeho případě měl žalovaný přistoupit k věcnému posouzení žádosti také s ohledem na existenci důvodů hodných zvláštního zřetele podle § 11a odst. 4 zákona o azylu. V rozhodnutí žalovaného však chybí jakákoliv úvaha, proč tyto důvody neshledal. Žalovaný a krajský soud se pak nezabývali ani možným zásahem do práva na soukromý a rodinný život v případě nuceného vycestování stěžovatele do země původu. To by v případě stěžovatele představovalo porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a v případě jeho nezletilých dětí také čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

[7] S ohledem na to stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém závěru, že důvody opakované žádosti byly totožné jako v žádosti předchozí. Žalovaný se tak již v původním rozhodnutí zabýval případným zásahem do rodinného života stěžovatele, přičemž narození dalšího potomka na tehdejších závěrech nic nemění a nemůže být ani důvodem pro nové věcné posouzení opakované žádosti. To se týká také důvodů vylučujících udělení doplňkové ochrany podle § 15a zákona o azylu, které i nadále přetrvávají, a ostatně stěžovatel jejich změnu v opakované žádosti ani netvrdil. Stěžovatel spáchal zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, za který byl pravomocně odsouzen, a skutečnost, že od výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody uplynuly 4 roky, žalovaný neshledal natolik zásadní, aby vedla k odlišnému posouzení.

[9] Žalovaný rozumí snaze stěžovatele setrvat na území ČR i s rodinnými příslušníky, avšak k tomu je adekvátní některá forma povolení k pobytu, nikoliv udělení mezinárodní ochrany. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je podána oprávněnou osobou, je včasná a přípustná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost stěžovatele žádnou z těchto podmínek nesplňuje.

[11] Nejvyšší správní soud neshledal v souvislosti s namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud svůj závěr o zákonnosti zastavení řízení o opakované žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu podrobně odůvodnil, přičemž odkázal na ustálenou judikaturu kasačního soudu. Z rozsudku krajského soudu je zcela zřejmé, o jaké důvody své závěry opřel, a v tomto ohledu zcela odpovídá požadavkům na přezkoumatelnost plynoucím z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, či z 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS).

[12] V daném případě se žalovaný a krajský soud zabývali opakovanou žádostí stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, a to poté, co mu žalovaný k předchozí žádosti azyl neudělil a v případě doplňkové ochrany shledal důvody pro její neudělení podle § 15a zákona o azylu (pravomocné odsouzení stěžovatele za spáchání zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy). Klíčové tak bylo pouze posouzení podmínek podle § 11a zákona o azylu. V tomto směru již krajský soud odkázal na přiléhavou judikaturu kasačního soudu a jeho závěry jsou s ní zcela v souladu. V rámci řízení o opakované žádosti žalovaný zkoumá to, zda se objevily takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom jedná o takové skutečnosti, ke kterým došlo v mezidobí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, ze dne 19. 10. 2021, č. j. 1 Azs 292/2021-51, ze dne 12. 10. 2021, č. j. 4 Azs 292/2021-33).

[13] Podstatné je pak to, že žalovaný v původním řízení neshledal důvody pro udělení azylu, ani humanitárního azylu, zatímco doplňkovou ochranu neudělil pro existenci překážky podle § 15a zákona o azylu, spočívající v tom, že stěžovatel se dopustil vážného zločinu. Nové skutečnosti a zjištění se proto musejí upínat k těmto původním důvodům neudělení některé z forem mezinárodní ochrany. Také v tomto směru postupoval krajský soud v souladu s dosavadní judikaturou kasačního soudu (rozsudek ze dne 17. 2. 2020, č. j. 1 Azs 396/2020-37, podle něhož je v případě, kdy správní orgán v rozhodnutí o první žádosti shledal důvody pro použití vylučující klauzule, v řízení o opakované žádosti nejprve třeba zkoumat a odůvodnit, zda tyto důvody nadále trvají).

[14] Stěžovatel dále namítl, že žalovaný neposuzoval okolnosti hodné zvláštního zřetele podle § 11a odst. 4 zákona o azylu. Také v tomto případě jsou však napadená rozhodnutí v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Podle rozsudku kasačního soudu ze dne 21. 6. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019-74, *„není nezbytné v rozhodnutí ministerstva výslovně uvést, že neshledalo důvody k uplatnění § 11a odst. 4 zákona o azylu, pokud všechny okolnosti, které vedle toho, že musely být zkoumány (a byly zkoumány) jako údajné nové důvody tvrzené žadatelem o azyl, by mohly být rozumně představitelné jako důvody zvláštního zřetele hodné, byly v rámci řízení o opakované žádosti vzaty v úvahu ve své skutkové dimenzi (ministerstvo zkoumalo, zda jsou stejné, anebo nové oproti důvodům v žádosti předešlé) i v dimenzi právní, tedy z hlediska dopadů na životní poměry žadatele. Pokud ministerstvo dospělo k závěru, že není důvodu měnit něco na hodnocení těchto okolností oproti jejich předešlému posouzení, implicitně shledalo, že případ žadatele je případem běžným, neobsahujícím zvláštní, mimořádné, předem typově nedefinované (neboť obtížně předvídatelné) důvody, které by měly vést k uplatnění svého druhu mimořádné klausule pro mimořádné okolnosti…“*. V daném případě proto konstatování žalovaného, že stěžovatel neuvedl nové skutečnosti, v sobě obsahuje též závěr, že jeho případ je případem běžným, v němž nebyly shledány důvody hodné zvláštního zřetele.

[15] Přijatelnost nezakládá ani namítaný nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života a nerespektování nejlepšího zájmu dítěte. V souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020-47, dle kterého je třeba promítnout závěry týkající se nejlepšího zájmu dítěte do rozhodování o mezinárodní ochraně, žalovaný postupoval v řízení o první žádosti, v němž se zabýval těmito námitkami meritorně a ve kterých zohlednil to, že stěžovatel má na území ČR rodinu

a nezletilé dítě. Sama skutečnost, že v mezidobí manželka očekává narození dalšího dítěte, na tehdejších závěrech již nemůže ničeho změnit.

[16] Pro úplnost kasační soud uvádí, že nepřehlédl skutečnost, kterou stěžovatel uvedl v návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, totiž že po vydání napadeného rozsudku krajského soudu vyslovil Okresní soud v Lounech usnesením ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 15 PP 160/2018, že se stěžovatel ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody osvědčil. Tato skutečnost může mít vliv na posouzení, zda trvají důvody pro použití vylučující klauzule. Není však důvodu, aby k ní v řízení o kasační stížnosti přihlížel kasační soud. Soud má totiž povinnost prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlédnout k novým skutkovým okolnostem pouze tehdy, pokud účastník řízení uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu nebo nebyly bez vlastního zavinění žadatele o mezinárodní ochranu předmětem zkoumání správního orgánu, a zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 – 65). V daném případě stěžovateli nic nebrání, aby tuto skutečnost případně uplatnil v nové žádosti o mezinárodní ochranu.

[17] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se krajský soud nijak neodchýlil od judikatury kasačního soudu a nedopustil se ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. ledna 2023

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu